

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/103/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3811216705
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3811216705.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Čupkovej a sudkýň JUDr. Aleny Záhumenskej a JUDr. Viery Škultétyovej v právnej veci navrhovateľky: T. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. - W., Q. X/X proti odporcovi: H. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., U. XX/X, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností na čas po rozvode k deťom: 1) P. M., nar. XX.XX.XXXX, do nadobudnutia plnoletosti zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny F., 2) mal. T. M., nar. XX.XX.XXXX, 3) Y. M., nar. XX.XX.XXXX, zastúpení Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny F., na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 10. apríla 2013, č.k. 13P/498/2011-177, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bol P. M. na čas po rozvode manželstva zverený do osobnej starostlivosti navrhovateľky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok a rozhodnuté o vyživovacej povinnosti **z r u š u j e** a v tomto rozsahu konanie **z a s t a v u j e**.

Vo zvyšujúcej časti rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Účastníci **n e m a j ú** p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd manželstvo navrhovateľky a odporcu rozviedol, nakoľko mal za preukázané, že ich vzťahy sú vážne a trvalo narušené tak, že manželstvo nie je schopné plniť svoj účel a nie je možné očakávať, že by obnovili manželské spolužitie. Príčinu rozvratu manželstva účastníkov konania vyhodnotil tak, že touto bola navrhovateľke známa nevera odporcu a tomu neprispôsobené jeho správanie, nakoľko stratiac svoju autoritu zotrval v snahe o to, aby mal v rodine vedúce postavenie. Súd prvého stupňa zveril v čase svojho rozhodovania ešte mal. P., mal. T. a mal. Y. do osobnej starostlivosti navrhovateľky s tým, že táto ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Zároveň určil výživné odporcu ku všetkým v tom čase mal. deťom po 60 Eur mesačne na každé dieťa s tým, že toto výživné je povinný odporca poukazovať navrhovateľke, vždy do konca mesiaca, ktorý predchádza mesiacu, na ktorý sa výživné poskytuje. Odporcovi zároveň uložil povinnosť nahradiť štátu trovy konania vo výške 743,20 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 22, § 23 ods. 1, 2, 3, § 24 ods. 1, 2, 4, § 62 ods. 2 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal **z a p r a v e** za preukázané, že najstarší syn účastníkov H., narodený dňa XX.XX.XXXX, sa rozhodol bývať ďalej v domácnosti s navrhovateľkou. Rovnako tak sa rozhodol syn P., narodený XX.XX.XXXX, ktorý nadobudol plnoletosť až po rozhodnutí súdu prvého stupňa a mal. T., ktorý má k odporcovi odmietavý vzťah. Súd prvého stupňa prihliadal na vôľu v čase rozhodovania súdu prvého stupňa mal. P. a mal. T. zostať v spoločnej domácnosti s navrhovateľkou, a preto ich zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľky. Konštatoval, že obaja maloletí boli na takej úrovni vyspelosti, že osobnú starostlivosť o nich dokáže zabezpečiť navrhovateľka aj pri tom, že vykonáva

prácu v zahraničí, keďže na ich výchove sa nezúčastňuje len ona sama, ale aj ich najstarší brat H. a stará matka detí, ktorých títo prirodzene vo svojom veku akceptujú tak, že nemožno očakávať, že by sa pri tejto starostlivosti objavili výchovné problémy. Vychádzajúc z týchto skutočností súd prvého stupňa nepovažoval za vhodné, aby bolo vo vzťahu k v tom čase mal. P. a k mal. T. rozhodnuté tak, že by boli zverení do striedavej starostlivosti rodičov, keďže takéto rozhodnutie by sa spájalo s odmietaním súdom určeného stavu zo strany týchto detí. Mal. Y. v priebehu konania prejavil svoju vôľu zostať v starostlivosti navrhovateľky, pričom najbližší vzťah má k bratovi T., ktorý odporcu odmieta. Mal. Y. je viazaný na navrhovateľku a k odporcovi má ambivalentný vzťah. Vychádzajúc z týchto skutočností súd prvého stupňa rozhodol tak, že mal. Y. zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľky. Konštatoval, že stabilné rodinné prostredie a trvalá prítomnosť starších bratov zabezpečí maloletému také prostredie, ktoré sa bude najviac blížiť prostrediu spoločnej domácnosti účastníkov, keďže maloletý nebude vyrastať len v prítomnosti navrhovateľky, ale aj svojich súrodencov. Skutočnosť, že vo vzťahu k maloletému sa faktickým vývojom vytvorila striedavá starostlivosť, keď v čase pobytu navrhovateľky v zahraničí zostával v domácnosti odporcu, súd prvého stupňa nepovažoval za dôvod, pre ktorý by bolo možné vyhovieť návrhu odporcu na zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Uviedol, že takýto stav bol výsledkom snahy odporcu o potvrdenie svojho dominantného postavenia v rodine, pričom tento stav nebol stabilný a trvale sa pri ňom prejavovali nezhody rodičov. Súd prvého stupňa mal za to, že zverenie do striedavej osobnej starostlivosti by maloletému neprinieslo stabilnejšie rodinné prostredie, ale skôr prostredie, v ktorom by bol ďalej vystavený kontaktu s prejavmi konfliktov medzi navrhovateľkou a o dominanciu sa snažiacim odporcom. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvého stupňa ďalej konštatoval, že majetkové pomery oboch rodičov sú v zásade rovnaké, keďže všetok svoj majetok (predovšetkým byt) a dlhy (hypotéka v súvislosti s nadobudnutím bytu) nadobudli v priebehu manželstva. Rovnako podobné sú príjmové pomery rodičov, keďže navrhovateľka dosahuje príjem cca 730 Eur netto mesačne a odporca po odpočítaní nepeňažných príjmov cca 750 Eur mesačne. Konštatoval, že príjmové pomery navrhovateľky sú výrazne zlepšené neprirodzeným následkom aplikácie európskych predpisov, podľa ktorých navrhovateľka poberá rodinné dávky podľa rakúskych predpisov vo výške 836,80 Eur mesačne. Konštatoval, že obaja rodičia majú vyživovaciu povinnosť k štyrom deťom, pričom v prípade rozhodovania súdu prvého stupňa sa jednalo o tri deti maloleté, pri ktorých sa náklady na základné životné potreby v dôsledku ich veku blížili nákladom na dospelého človeka, ku ktorým je potrebné pripočítať i náklady na zabezpečenie vzdelávania na strednej škole, resp. v poslednom ročníku základnej školy. V prípade mal. Y. prihliadol na zvýšené náklady v dôsledku potreby zabezpečenia individuálneho prístupu pri jeho vzdelávaní. Vychádzajúc z týchto pomerov účastníkov konania, ako aj s prihliadnutím na skutočnosť, že v inom súdnom konaní bola vyživovacia povinnosť odporcu k najstaršiemu synovi H. určená na 60 Eur mesačne, súd prvého stupňa rozhodol tak, že vyživovaciu povinnosť ku každému z detí určil po 60 Eur mesačne. Zastával názor, že pri takto určenom výživnom bude odporca prispievať na výživu všetkých štyroch detí čiastkou 240 Eur mesačne, čo nie je ani jedna tretina jeho mesačného príjmu, pričom mu zostane dostatok prostriedkov na to, aby bol schopný hradiť si náklady na svoje základné životné potreby v takom rozsahu, ako doteraz a životná úroveň maloletých, odhliadnuc od poklesu životnej úrovne spôsobenej vznikom dvoch domácností, bude v zásade rovnaká. Mal za nepochybné, že životná úroveň maloletých bude predovšetkým určená možnosťou navrhovateľky hradiť väčšinu potrieb maloletých z príjmu z rakúskych rodinných dávok. O náhrade trov konania štátu, ktoré vznikli v dôsledku vyplatenia odmeny a náhrad znalcovi, súd prvého stupňa konštatoval, že tieto vznikli v dôsledku zisťovania skutočností potrebných na rozhodnutie toho, či bude vyhovené návrhu navrhovateľky na zverenie maloletých do jej osobnej starostlivosti alebo návrhu odporcu na zverenie maloletých do striedavej osobnej starostlivosti. Konštatoval, že v tejto časti konania mala plný úspech navrhovateľka, preto na náhradu trov konania, ktoré štátu vznikli, zaviazal podľa § 148 ods. 1 O.s.p. odporcu.

Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporcu. Uviedol, že odvolanie podáva vo veci samej. Zároveň nesúhlasil so zverením detí P., T. a Y. do starostlivosti navrhovateľky. Navrhol, aby mal. Y. bol zverený do striedavej starostlivosti oboch rodičov, a to v dvojtýždňových intervaloch u navrhovateľky a u odporcu. Navrhol, aby synovia P. a mal. T. boli v súlade s ich rozhodnutím zverení buď do striedavej starostlivosti oboch rodičov alebo do osobnej starostlivosti navrhovateľky. Zároveň navrhol, aby navrhovateľka bola povinná mesačne vopred zasielať odporcovi jednu polovicu dávok, ktoré jej poskytuje H. republika, vždy k 10. dňu kalendárneho mesiaca, aby bolo zabezpečené transparentné využitie týchto prostriedkov pre deti. Navrhoval, aby v záujme harmonického psychosociálneho vývinu mal. Y. bolo uložené obom rodičom, aby mal. Y. navštevoval základnú školu na Ulici F. v F. až do

ukončenia štúdia na prvom stupni základnej školy. Súdu prvého stupňa vytýkal, že jeho rozhodnutím bolo popreté právo na zabezpečenie výchovy a starostlivosť o deti. Nesúhlasil, aby jeho starostlivosť o mal. Y. bola v čase pobytu matky v H. zabezpečovaná starším súrodencom. Uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by práve záujem mal. dieťaťa bránil zveriť ho do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, teda aj do starostlivosti odporcu. Uviedol, že svoje deti veľmi ľúbi, má vytvorené materiálne podmienky, vrátane bytových pomerov. Navyiac svojou blízkosťou pri maloletom počas celého mesiaca mu vie poskytnúť nepretržitú pomoc. Súdu prvého stupňa vytýkal, že nerozhodoval o jeho styku s mal. deťmi. Poukazoval na to, že od 10.04.2013 mu navrhovateľka sústavne bráni stretávaniu sa s deťmi, podnecuje ich k negativistickému postojovi voči jeho osobe. Chystá sa odsťahovať s mal. deťmi do domácnosti svojho priateľa, s ktorou skutočnosťou nemôže súhlasiť. Zdôrazňoval, že spĺňa všetky predpoklady na výchovu a starostlivosť o svoje mal. deti a žiada, aby bol mal. Y. zverený do striedavej starostlivosti oboch rodičov. Nesúhlasil, aby sa o mal. deti staral cudzí človek, a tým zároveň bolo bránené aj jeho rodičovským právam. Ponechal na rozhodnutie P. a mal. T. rozhodnutie, či chcú žiť v spoločnej domácnosti s priateľom ich matky, alebo na základe zmenených skutočností majú záujem o striedavú starostlivosť oboch rodičov. Vo výroku o náhrade trov konania štátu navrhol, aby odvolací súd rozhodol tak, že náklady na vyhotovenie znaleckého posudku budú s navrhovateľkou znášať rovným dielom v jednej polovici. Zároveň žiadal o povolenie mesačných splátok vo výške 35 Eur s poukazom na tú skutočnosť, že nie je v jeho možnostiach zaplatiť trov konania štátu naraz.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadrila navrhovateľka, ktorá sa domáhala potvrdenia napadnutého rozsudku. Nesúhlasila s dôvodmi a tvrdeniami odporcu, uvádzanými v podanom odvolaní. Zastávala názor, že odporca sa podaným odvolaním snaží len vyhnúť plateniu určeného výživného a získať pre seba majetkový prospech, polovicu výživného, titulom finančných prostriedkov, ktoré dostáva na deti v H.. Zastávala názor, že odvolanie je opätovnou snahou odporcu potvrdzovať a vynucovať si svoje dominantné postavenie. Uviedla, že striedavá starostlivosť, navrhovaná odporcom, nie je pre ďalšiu výchovu mal. Y. v súčasnej dobe vhodná. Zverenie mal. detí do jej osobnej starostlivosti je najlepšou voľbou a v najlepšom záujme mal. detí. Pokiaľ odporca v odvolaní namietá starostlivosť o maloletých, zabezpečovanú v prípade potreby, t. j. jej pracovných povinností, prostredníctvom plnoletého súrodenca H. a starej matky, dávala do pozornosti skutočnosť, že sám odporca pracuje na plný úväzok ako revírnik v bani, popri hlavnom zamestnaní vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť ako živnostník. Prakticky popri dvoch hlavných zamestnaniach navyiac študuje vysokú školu. Pri takomto pracovnom a študijnom vyťažení odporcu si nevie predstaviť, ako by zabezpečoval v plnej miere starostlivosť o maloletého. V rodinnom dome starej matky už v súčasnej dobe majú spolu s deťmi trvalý pobyt, mal. Y. tam bude od septembra navštevovať základnú školu, v čase jej neprítomnosti bude výchovu o maloletých zabezpečovať stará matka spolu s plnoletým synom H.. Uviedla, že nikdy v minulosti, ani v súčasnosti nezakazovala svojim deťom stýkať sa s odporcom. Starší synovia odmietajú sa s odporcom stretávať, navyiac odporca vymenil na ešte stále spoločnom byte zámok, čím znemožnil deťom prístup a obmedzil tak ich možnosť stretávať sa s ním. Ich zlé vzťahy sú spôsobené dlhodobým nezaujmom zo strany odporcu voči nim. Vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť si starší synovia sami vytvárajú svoje vzťahy k odporcovi. Starostlivosť o mal. Y. si vyžaduje zvýšenú pozornosť a trpezlivosť, nakoľko má poruchu reči a pre pracovnú vyťaženosť by takáto starostlivosť zo strany odporcu voči Y. nebola možná. Postrehla, že v prípade, keď bol mal. Y. u odporcu, zaostával v znalosti z logopédie, ktorú treba pravidelne precvičovať a dodržiavať, stalo sa, že nemal vypracované domáce úlohy. Nesúhlasila ani s tvrdeniami odporcu, že má znášať trovy znaleckého dokazovania v jednej polovici.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril aj opatrovník mal. detí, ktorý navrhol potvrdenie napadnutého rozsudku. Uviedol, že P. ukončil X. ročník L., mal. T. ukončil X. ročník a mal. Y. X. ročník základnej školy. V priebehu rozvodového konania sa navrhovateľka spolu s deťmi T. a Y. a plnoletým H. odsťahovala zo spoločnej domácnosti. P. zostal spočiatku bývať s odporcom, následne sa rovnako ako jeho bratia rozhodol žiť s navrhovateľkou a presťahoval sa do jej domácnosti k ostatným súrodencom. Dôvodom jeho rozhodnutia bolo, že sa v domácnosti odporcu začal cítiť osamotený a uvedomoval si bližší citový vzťah s navrhovateľkou. Mal. T. uprednostňuje vzťah s navrhovateľkou, vzťah s odporcom je u neho problémový, mal. Y. má dobrý vzťah k obojmu rodičom, veľmi citlivo však reaguje na ich vzájomné nezhody, čo má negatívny dopad na jeho vyrovnanosť a psychiku. Vo výchove maloletého je potrebný individuálny prístup a zvýšená starostlivosť. Rodičia mal. detí nedokážu navzájom komunikovať, nevedia spoločne riešiť problémy týkajúce sa mal. detí, majú odlišný názor na ich výchovu i starostlivosť o ne. V prípade striedavej starostlivosti by sa mal. Y. ocitol pre neho v neprimeranej pozícii, keďže by bol osobne

účastný rozporov medzi rodičmi, pričom on najviac zo súrodencov potrebuje stabilné rodinné zázemie. Navrhovateľka napriek skutočnosti, že pracuje v zahraničí, dokáže zabezpečiť starostlivosť o deti aj v čase svojej neprítomnosti v domácnosti, a to za pomoci plnoletého syna a svojej matky. Zo znaleckého dokazovania súdnym znalcom z odboru psychológie vyplynulo, že navrhovateľka je emočne stabilnejšia, pokojnejšia, s blízkym citovým vzťahom ku svojim deťom, u odporcu blízke citové vzťahy v rodine absentujú. Pokojný prístup navrhovateľky je v prípade mal. Y. vhodnejší pre jeho ďalší zdravý vývin. Ďalej uviedol, že vzťahy medzi navrhovateľkou a deťmi sú pozitívne, navrhovateľka deťom zabezpečuje všestrannú starostlivosť, je v jej schopnostiach zaistiť im stabilné rodinné prostredie. Zverenie mal. detí do starostlivosti navrhovateľky nie je v rozpore s ich záujmami.

Podľa § 113 ods. 1 O.s.p. s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k mal. deťom z ich manželstva na čas po rozvode.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 vety prvej O.s.p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Z vyššie uvedených citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že s konaním o rozvod manželstva je zo zákona spojené konanie o úpravu pomerov manželov k mal. deťom z ich manželstva na čas po rozvode. Podľa § 113 ods. 1 O.s.p. s spojením s § 24 ods. 1 Zákona o rodine súd môže upraviť výkon rodičovských práv a povinností manželov k deťom na čas po rozvode v konaní o rozvod manželstva, len ak sú deti maloleté s tým, že plnoleté dieťa si môže uplatniť svoj nárok na výživné voči ktorémukoľvek z rodičov v osobitnom konaní.

V preskúmvanej veci syn účastníkov konania P., nar. XX.XX.XXXX nadobudol plnoletosť ešte pred nadobudnutím právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva jeho rodičov. Nie sú splnené podmienky, za ktorých môže odvolací súd o úprave práv a povinností k P. konať, a pretože ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, odvolací súd vo výrokoch o jeho zverení do starostlivosti a o vyživovacej povinnosti k nemu rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie podľa § 104 ods. 1 O.s.p. v tejto časti zastavil.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť. V návaznosti na ust. § 219 ods. 2 O.s.p. krajský súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

Odporca v podanom odvolaní uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa napáda „vo veci samej...“, preto odvolací súd preskúmal v odvolacom konaní všetky výroky rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, vec po právnej stránke správne posúdil a v konečnom dôsledku aj správne vo veci rozhodol. Na doplnenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia odvolací súd uvádza.

Odvolací súd preskúmaním zistil, že súd prvého stupňa rozhodol o návrhu na rozvod manželstva správne a v súlade s ust. § 23 Zákona o rodine, ktoré v odôvodnení napadnutého rozsudku aj cituje. Vyplýva z neho, že súd môže rozviesť manželstvo po zistení, že vzťahy v manželstve sú tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Zmyslom citovaného zákonného ustanovenia je, že spoločenský účel manželstva spočíva predovšetkým vo vytváraní rodinného prostredia, vhodného pre výchovu detí.

V danom prípade bolo zistené, že manželstvo účastníkov dlhodobo nevytvára prostredie vhodné pre výchovu mal. detí, medzi účastníkmi nie sú vzťahy vzájomného porozumenia a pomoci. Súd prvého stupňa správne ustálil vážny rozvrat vo vzťahu medzi manželmi a neplnenie si spoločenských úloh manželstva. Za naplnený je potrebné v danom prípade považovať aj ďalší predpoklad pre rozvod manželstva, a to, že od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Vzhľadom na skutočnosti, ktoré boli súdom prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia konštatované, nemožno počínanie navrhovateľky hodnotiť ako neuvážené a unáhlené. Z podaného odvolania, ako aj z vyjadrenia navrhovateľky k podanému odvolaniu nepochybne vyplýva, že účastníci už nezdediajú ani spoločnú domácnosť, navrhovateľka sa spoločne s deťmi zo spoločnej domácnosti odsťahovala. Nemá záujem o obnovenie manželského spolužitia i napriek tomu, že odporca v podanom odvolaní uvádza, že odvolanie smeruje aj vo výroku vo veci samej. Žiadne okolnosti, ktoré by mohli mať za následok zmenu výroku rozsudku o rozvode manželstva, jeho odvolanie neobsahuje. Za takýchto okolností aj odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, ktorý pristúpil k rozvodu manželstva, keďže boli splnené podmienky podľa § 23 Zákona o rodine.

Súd prvého stupňa správne súčasne s rozvodom manželstva rozhodol o úprave práv a povinností rodičov k mal. T. a k mal. Y. na čas po rozvode (§ 113 ods. 1 O.s.p.).

V danej veci sa odporca svojím návrhom domáhal zverenia mal. detí do striedavej osobnej starostlivosti. Striedavá osobná starostlivosť je inštitút, ktorý zohľadňuje práva oboch rodičov na výchovu mal. detí po rozvode, pričom zákonodarca bol toho názoru, že tento inštitút zabezpečí primeraný kontakt detí s obidvoma rodičmi, dôjde k redukcii rozvodovej traumatizácii detí a prispeje k citovej vyrovnanosti a zdravému psychickému vývoju detí.

Predpokladmi na rozhodnutie súdu o striedavej osobnej starostlivosti, ktoré musia byť kumulatívne splnené, sú jednoznačný záujem dieťaťa na zverenie do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, lepšia možnosť zaistenia potrieb dieťaťa pri tomto spôsobe osobnej starostlivosti ako pri výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov, spôsobilosť oboch rodičov dieťa vychovávať, záujem obidvoch rodičov o osobnú starostlivosť o dieťa alebo súhlas aspoň jedného z rodičov so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti.

Je nesporné, že súd musí rešpektovať právo mal. dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy musí prihliadať na záujem mal. dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia, ako aj schopnosť rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Musí dbať o to, aby sa rešpektovalo právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov, aby sa rešpektovalo jeho právo na udržiavanie pravidelného, rovnocenného, rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. V preskúmvanej veci súd prvého stupňa návrhu otca nevyhovel a zveril obe mal. deti na čas po rozvode do osobnej starostlivosti navrhovateľky, keď pri zodpovedaní otázky, či bude v záujme maloletých z pohľadu ich ďalšej výchovy a duševného vývoja, aby boli na čas po rozvode zverené do osobnej starostlivosti navrhovateľky, odporcu, resp. ich striedavej osobnej starostlivosti, vychádzal zo záverov znaleckého posudku v konaní ustanovenej znalkyne F.. N. W., znalkyne z odboru psychológia, odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, zistil, že obidvaja rodičia majú osobnostné predpoklady na výchovu mal. detí, no lepšie sú na strane navrhovateľky. Na základe rozboru stavu rodinného prostredia, hlavne postojov a názorov mal. detí, znalkyňa doporučila zveriť ich do osobnej starostlivosti matky a stretávanie sa s otcom neobmedzene podľa vzájomnej dohody detí s otcom, pretože to dovoľuje vek mal. T. a v tom čase ešte mal. P., pričom mal. Y. je na súrodencov bezprostredne naviazaný, sú pre neho prirodzenou autoritou, z čoho vyplýva, že automaticky preberá ich vzorce správania, názory a postoje. Znalkyňa konštatovala, že mal. T. je vo veku, kedy je nutné brať do úvahy jeho názory, postoje a rozhodnutia. Aj mal. Y. v priebehu konania prejavil svoju vôľu zostať v starostlivosti navrhovateľky.

S prihliadnutím na názor maloletých detí, ktoré sú schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor, odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vo výroku o ich zverení do starostlivosti navrhovateľky správne.

Súd prvého stupňa súčasne v rozhodnutí, ktorým rozviedol manželstvo rodičov mal. detí, určil vyživovaciu povinnosť odporcu. Základnými kritériami na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom sú predovšetkým schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov (§ 62 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine), s prihliadnutím na odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

Preskúmaním rozsudku v napadnutej časti o výške vyživovacej povinnosti odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa postupoval dôsledne podľa vyššie citovaných zákonných ustanovení, ako aj ustálenej súdnej praxe. Rozhodnutie súdu prvého stupňa ohľadne výšky výživného je správne. Majetkové a zárodkové pomery odporcu (príjem cca 750 Eur mesačne) mu umožňujú platiť výživné na mal. T. 60 Eur a na mal. Y. rovnako 60 Eur mesačne, a to aj popri ďalších dvoch vyživovacích povinnostiach v rovnakej výške.

Ani odvolacím súdom neboli zistené a navyiac ani odporcom neboli tvrdené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie o výške výživného. Ani odvolacia námietka odporcu, týkajúca sa absencie výroku o úprave jeho styku s mal. deťmi, nie je dôvodná. Rodičia sa môžu o úprave styku dohodnúť počas pojednávania, prípadne ešte pred jeho začatím. Táto dohoda následne je súčasťou rozhodnutia o rozvode a je uvedená vo výrokovej časti rozsudku. Schváleniu súdom nepodlieha. V danom prípade rodičia dohodu o styku s mal. deťmi neuzavreli. Povinnosťou súdu upraviť styk rodičov s mal. deťmi v rozhodnutí o rozvode je v prípade, ak sa rodičia o styku s maloletými deťmi nevedia dohodnúť, alebo ak je dosiahnutie dohody inak aj objektívne nemožné. Z obsahu spisu ani tieto skutočnosti nevyplývajú. Odporca v konaní úpravu styku z uvedených dôvodov nenavrhol, s mal. deťmi sa kontaktoval. V prípade, ak by navrhovateľka stretávaniu sa odporcu s mal. deťmi bránila, odporcovi nič nebráni v tom, aby podal samostatný návrh na úpravu styku.

V zmysle § 148 ods. 1 O.s.p. má štát v občianskom súdnom konaní proti účastníkom právo na náhradu trov, ktoré v konaní platil za predpokladu, že u účastníkov nie sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 O.s.p.). V sporovom konaní má štát právo na náhradu trov konania voči tomu účastníkovi, ktorému bola uložená povinnosť na náhradu trov konania vo vzťahu k druhému účastníkovi. Pokiaľ bolo o trovách konania štátu rozhodnuté tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu (§ 146 ods. 1, § 142 ods. 2, § 144 O.s.p.), patrí štátu právo na náhradu trov konania proti obojstranným stranám. V nesporovom konaní štátu vzniká právo na náhradu trov konania voči tomu účastníkovi, ktorý nemal procesný úspech so svojím návrhom na rozhodnutie vo veci samej, alebo procesným stanoviskom bez ohľadu na to, že súd takýmto stanoviskom alebo návrhom na rozhodnutie nie je viazaný.

V preskúmanej veci je nepochybné, že na strane navrhovateľky, ani odporcu neboli predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, preto štát má právo na ich náhradu. Trovy konania štátu vznikli v súvislosti s rozhodovaním súdu vo veci úpravy práv a povinností rodičov k mal. deťom na čas po rozvode ich manželstva, ktoré konanie je v zmysle § 113 ods. 1 O.s.p. spojené s konaním o rozvod manželstva. Konanie o úpravu práv a povinností rodičov k mal. deťom je vždy konaním nesporovým, a preto je potrebné vychádzať pri rozhodovaní o tom, ktorý z účastníkov konania v danej veci je povinný zaplatiť štátu náhradu trov konania z procesného úspechu každého z nich. Pokiaľ v danom prípade navrhovateľka trvala na zverení detí do osobnej starostlivosti a odporca do striedavej starostlivosti a súd prvého stupňa po vykonanom znaleckom dokazovaní vyhovel procesnému návrhu navrhovateľky, je potrebné ustáliť, že odporca nebol so svojím procesným návrhom úspešný. Štátu potom vzniklo právo na náhradu trov konania voči odporcovi. Lehota k splneniu povinnosti uloženej v rozsudku odporcovi je určená zákonom a ani odvolací súd nevzhladol dôvody k určeniu dlhšej lehoty, resp. povoleniu splátok.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle ust. § 144 v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.